

ZIN

Studia informacyjne
Information studies

VOL. 53 2015 NO. 2(106)

p-ISSN 0324-8194

e-ISSN 2392-2648

Spis treści | Contents

ROZPRAWY. BADANIA. MATERIAŁY | THESES. RESEARCH. MATERIALS

Mieczysław Muraszekiewicz, Henryk Rybiński, Piotr Szczepański

Discovering Research Collaboration Networks from Scientific Digital Libraries and Repositories [Odkrywanie sieci współpracy badawczej z naukowych bibliotek cyfrowych i repozytoriów] 7

Ewa Głowacka, Mirosław Górny, Małgorzata Kisilowska, Zbigniew Osiński

Model indywidualnej przestrzeni informacyjnej w procesie badawczym – wstępne założenia [The Model of the Individual Information Space in a Research Process – Preliminary Assumptions]18

Zbigniew Osiński

Open access w środkowoeuropejskiej historiografii – perspektywa informatologiczna [Open Access in the Central European Historiography – an Information Science Perspective].....31

Łukasz Opaliński, Marcin Jaromin, Jolanta Wikiera

Problem stabilności zachowań naukowców w zakresie cytowań w kontekście metodologii badań starzenia się publikacji naukowych i możliwość jego ujęcia ilościowego [The problem of stability of researchers' citation behaviour and the possibility of qualitative approach in the context of the methodology of ageing studies of scientific literature]65

Marek Nahotko

Transactional Reading Theory in Information Organization [Transakcyjna teoria czytania w organizacji informacji]84

Teresa Święćkowska

Digital Libraries and Copyright in Poland [Biblioteki cyfrowe a prawo autorskie w Polsce]106

Justyna Adamus-Kowalska

Techniki elektronicznej identyfikacji użytkowników i ich rola we współczesnej komunikacji z instytucjami systemu administracyjnego [Electronic Users Identification Technologies and Their Role in Contemporary Communication with Administrative Institutions]115

RECENZJE I OMÓWIENIA | REVIEWS

Ingetraut Dahlberg: Wissensorganisation. Entwicklung, Aufgabe, Anwendung, Zukunft.
Würzburg 2014 (Wiesław Babik)129

Wśród zagranicznych książek [Foreign Publications] (Jacek Wojciechowski)132

Przegląd polskich nowości wydawniczych [New Polish Publications] (Anna Stanis)141

KRONIKA | CHRONICLE

Wanda Pindłowa (1933–2015) (Sabina Cisek)145

XIII Krajowe Forum Informacji Naukowej i Technicznej „Informacja naukowa na jednolitym rynku cyfrowym. Badania – rozwój – innowacje” (Zakopane, 23–25 września 2015) [Thirteenth Polish Forum of Scientific and Technical Information „Scientific Information on Uniform Digital Market. Research – Development – Innovations” (Zakopane, September 23–25, 2015)] (Renata Frączek, Monika Halasz-Cysarz)149

Międzynarodowe Seminarium „Classification and Authority Control: Expanding Resource Discovery” (Lizbona, Portugalia, 29–30 października 2015) [International Seminar „Classification and Authority Control: Expanding Resource Discovery” (Lisbon, Portugal, October 29–30, 2015)] (Jolanta Hys)153

WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW | GUIDELINES FOR AUTHORS157

Discovering Research Collaboration Networks from Scientific Digital Libraries and Repositories

Mieczysław Muraszkwicz¹

Henryk Rybiński

Piotr Szczepański

Institute of Computer Science, Warsaw University of Technology

Język tekstu: angielski / **Abstrakt:** angielski, polski
Language of the article: English / **Abstract:** English, Polish

Received: 24 October 2015. Reviewed: 10 November 2015. Accepted: 12 November 2015.

Abstract

Purpose: The purpose of the study is to outline a practical model for discovering research collaboration networks on the basis of data and information stored in scientific digital libraries and repositories. The discovered relationships between researchers, projects, scientific institutions and other scientific entities are used for identifying collaboration networks of researchers and research institutions interested in or working on a given subject. Afterwards, such networks can be subject to various types of network analysis in order to get in-depth knowledge on the networks and their components.

Approach/methods: The method adopted in the study is twofold, that is: (i) it takes into consideration the way of discovering collaboration networks by means of simple tools that have been implemented within the Ω^{WR} system developed at Warsaw University of Technology; (ii) it develops an outline of a formal model of research collaboration networks that takes into account the specificity of scientific digital libraries and repositories and includes the network analysis techniques for discovering knowledge residing/hidden in the networks.

Results and conclusions: The outcome of the research is the outline of a formal model of research collaboration networks that includes: (i) a discovery mechanism for identifying thematically related scientists, projects, research institutions, and other scientific entities; and (ii) a set of network analysis methods for getting in-depth knowledge residing in the networks. The model is implementable and scalable in terms of functionality it offers and the network analysis techniques it includes. The model is founded on a solid ground, which is the Ω^{WR} system functionality to discover simple collaboration networks, and it is being used for enhancing the Ω^{WR} system.

Originality/value: The value of the research is the outline of a general research collaboration networks model that: (i) can help identify, build, and analyse research communities, and thereby increases the scope, value and impact of scientific endeavours on science and society; (ii) is used for enhancing the Ω^{WR} system.

Keywords

Research collaboration network. Model of research collaboration network. Network analysis. Knowledge discovery. Ω^{WR} system.

¹ **Contact to the Authors:** m.muraszkiewicz@ii.pw.edu.pl

Abstrakt w języku polskim / Abstract in Polish

Odkrywanie sieci współpracy badawczej z naukowych bibliotek cyfrowych i repozytoriów

Abstrakt

Cel/teza: Celem pracy jest naszkicowanie praktycznego modelu odkrywania sieci współpracy badawczej korzystając z zasobów naukowych bibliotek cyfrowych i repozytoriów. Odkryte zależności wiążące badaczy, projekty, instytucje naukowe i inne naukowe przedsięwzięcia i artefakty stanowią podstawę do wyodrębnienia sieci współpracy naukowców i instytucji naukowych zainteresowanych wspólną tematyką badawczą. Sieci takie mogą być następnie przedmiotem analizy w celu uzyskania pogłębionej wiedzy na ich temat.

Koncepcja/metody badań: Pracę oparto na metodzie, która ma dwa składniki, a mianowicie: (i) wykorzystano proste mechanizmy odkrywania sieci współpracy badawczej opracowane i zastosowane w ramach systemu bazy wiedzy akademickiej Ω^{WR} , który zrealizowano na Politechnice Warszawskiej oraz (ii) opracowano zarys formalnego modelu sieci współpracy naukowej, który bierze pod uwagę specyfikę naukowych bibliotek cyfrowych i repozytoriów oraz zawiera zbiór technik analizy sieciowej, pozwalających na odkrywanie wiedzy zawartej/ukrytej w sieciach współpracy naukowej.

Wyniki i wnioski: Przedstawiono zarys formalnego modelu sieci współpracy naukowej, który ma dwa komponenty, a mianowicie: (i) mechanizm odkrywania tematycznie skorelowanych badaczy, projektów, instytucji naukowych i innych podmiotów i artefaktów naukowych oraz (ii) zbiór metod analizy sieciowej, które umożliwiają wykrywanie wiedzy zawartej w sieciach współpracy naukowej. Zaproponowany model jest skalowalny zarówno w zakresie jego funkcjonalności, jak i technik analizy sieciowej. Został on oparty na sprawdzonych rozwiązaniach zrealizowanych w ramach systemu Ω^{WR} i jest obecnie wykorzystany w pracach nad rozszerzeniem tego systemu.

Oryginalność/wartość poznawcza: Opracowany i realizowany w ramach prac nad rozszerzeniem systemu Ω^{WR} własny model pozwala odkrywać i w pogłębiony sposób analizować naukowe sieci współpracy badawczej, co zwiększa zakres, wartość i wpływ przedsięwzięć naukowych na rozwój nauki i społeczeństwa.

Słowa kluczowe

Sieci współpracy badawczej. Model sieci współpracy badawczej. Analiza sieci. Odkrywanie wiedzy. System Ω^{WR} .

Prof. MIECZYSLAW MURASZKIEWICZ is a professor of computer science at Warsaw University of Technology interested in knowledge representation and the relationships between technology and culture. His recent publications are: B. Jacobfeuerborn, M. Murasziewicz: Media, Information Overload, and Information Science. In: R. Bembek et. al. (eds.) Intelligent Tools for Building Scientific Information Platform. Advanced Architectures and Solutions Berlin, Heidelberg, Springer 2013, 3–13 [Studies in Computational Intelligence No. 467]; Murasziewicz, M.: Information Science Needs Cognitivism. An Essay. Miscellanea Informatologica Varsoviensia, SBP, 2012; Murasziewicz, M., Szmít, J., Zaremba, K (2014). SYNAT i Ω^{WR} – ku ekosystemowi wsparcia informacyjnego nauki i uczelni polskich. Issues on Information Science (ZIN), 54(2), 7–22.

Contact to the Author:

*m.muraszkiewicz@ii.pw.edu.pl
Institute of Computer Science
Faculty of Electronics and Information Technology
Warsaw University of Technology
Nowowiejska 15/19
00-665 Warszawa*

Prof. HENRYK RYBIŃSKI is a professor of computer science at Warsaw University of Technology. His research areas cover knowledge representation, data and text mining, and information retrieval. His recent publications are: J. Koperwas, Ł. Skonieczny, M. Kozłowski, H. Rybiński, W. Struk: University Knowledge Base: Two Years of Experience, In: Intelligent Tools for Building a Scientific Information Platform: From Research to Implementation / Bembek Robert [et al.] (eds.), Studies in Computational Intelligence 2014, vol. 541, Springer; R.

Krajewski, M. Kozłowski, H. Rybiński A novel method for dictionary translation, Journal of Intelligent Information Systems, 2015, 1–24, J. Koperwas, Ł. Skonieczny, M. Kozłowski, P. Andruszkiewicz, H. Rybiński, W. Struk: AI Platform for Building University Research Knowledge Base, In: Foundations of Intelligent Systems. Proceedings / A. Troels [et.al.] (eds), LNAI, vol. 8502, 2014, Springer.

Contact to the Author:

*h.rybinski@ii.pw.edu.pl
Institute of Computer Science
Faculty of Electronics and Information Technology
Warsaw University of Technology
Nowowiejska 15/19
00–665 Warszawa*

***PIOTR SZCZEPAŃSKI, MSc Eng.**, is a Ph.D. student of computer science at Warsaw University of Technology. His research topics mostly cover the intersection of Social Networks and Game-Theory including knowledge representation and information mining. His recent publications are: T. Michalak, K. Aaditha, P. Szczepański, B. Ravindran, N.Jennings: Efficient computation of the Shapley value for game-theoretic network centrality. *Journal of AI Research* 2013, vol. 46, 607–650; P. Szczepański, T. Michalak, M. Wooldridge: A Centrality Measure for Networks with Community Structure Based on a Generalization of the Owen Value. *Frontiers in Artificial Intelligence and Applications*, 2014, vol. 263, 867–872; P. Szczepański, M. Tarkowski, T. Michalak, P. Harrenstein, M. Wooldridge: Efficient Computation of Semivalues for Game-Theoretic Network Centrality. In: *Proceedings of the Twenty-Ninth AAAI Conference on Artificial Intelligence*, 2015, vol. 1, 461–469.*

Contact to the Author:

*p.szczepanski@ii.pw.edu.pl
Institute of Computer Science
Faculty of Electronics and Information Technology
Warsaw University of Technology
Nowowiejska 15/19
00–665 Warszawa*

Model indywidualnej przestrzeni informacyjnej w procesie badawczym – wstępne założenia

Ewa Głowacka

Institut Informacji Naukowej i Bibliologii, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Mirosław Górny

Institut Językoznawstwa, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Małgorzata Kisilowska²

Institut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych, Uniwersytet Warszawski

Zbigniew Osiński

Institut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Język tekstu: polski / Abstrakt: polski, angielski

Language of the article: Polish / Abstract: Polish, English

Otrzymano: 29 czerwca 2015. Zrecenzowano: 8 listopada 2015. Zaakceptowano: 30 grudnia 2015.

Abstrakt

Cel/teza: wprowadzenie indywidualnej przestrzeni informacyjnej (IPI) jako konstruktów metodologicznych w badaniach procesów informacyjnych.

Koncepcja/metody badań: przyjęto założenie, że każdy użytkownik informacji działa w obrębie swojej przestrzeni informacyjnej, która jest wynikiem oddziaływania trzech sfer: zespołu umiejętności i doświadczeń informacyjnych użytkownika, zespołu jego świadomości informacyjnej (czyli m.in. postaw, uprzedzeń i przekonań związanych z działalnością informacyjną, ujawniających się w trakcie realizacji zadania informacyjnego) i rzeczywistej dostępności infrastruktury informacyjnej.

Wyniki i wnioski: cyfryzacja humanistyki jest istotnym czynnikiem kształtującym indywidualną przestrzeń informacyjną. Wykorzystanie modelu IPI może ułatwić wyjaśnienie mechanizmów zmian zachodzących pod wpływem rozwoju technologii informatycznych w procesach informacyjnych.

Zastosowania praktyczne: konstrukt IPI może być stosowany w badaniach zmian zachowań informacyjnych oraz czynników je kształtujących wśród różnych kategorii użytkowników.

Słowa kluczowe

Humanistyka cyfrowa. Indywidualna przestrzeń informacyjna. Infrastruktura informacyjna. Świadomość informacyjna.

² *Kontakt z autorami poprzez Małgorzatę Kisilowską: emka@uw.edu.pl*

Abstrakt w języku angielskim / Abstract in English

The Model of the Individual Information Space in a Research Process – Preliminary Assumptions

Abstract

Purpose/thesis: The individual information space (IIS) as a methodological construct can be applied in exploration of information processes.

Approach/methods: It is assumed that every information user operates within his or her information space, which is a product of interaction of three domains: the user's set of information-related skills and experience, the user's information awareness (including attitudes, prejudices, and convictions concerning information-related activity, surfacing during the performance of relevant tasks), and the actual availability of an information infrastructure.

Results and conclusions: The digitization of the humanities is a significant factor that shapes the individual information space. The use of the IIS model may facilitate the explanation of the mechanisms behind the changes occurring in information processes as a result of the development of information technologies.

Practical implications: the IIS concept can be applied in research concerning changes of information behaviours and their variables in different groups of users.

Keywords

Digital humanities. Individual information space. Information awareness. Information infrastructure.

Dr hab. EWA GŁOWACKA – profesor UMK i dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół metodologii oceny jakości zasobów i usług biblioteczno-informacyjnych, zarządzania jakością i wiedzą. Wybrane publikacje: *Studium zastosowania kompleksowego zarządzania jakością (TQM) w bibliotekoznawstwie i informacji naukowej*, Toruń 2000; *Społeczne korzyści z funkcjonowania bibliotek. Obszary, metody analizy i oceny. Przegląd Biblioteczny* 2013, 4, 431–439; E. Głowacka, L. Derfert-Wolf, *Wskaźniki funkcjonalności elektronicznych usług bibliotecznych według Raportu Technicznego ISO/TR 20983. Przegląd Biblioteczny* 2006, 4, 445–460.

Udział w przygotowaniu publikacji: 25%

Kontakt z autorką:

egt@umk.pl

Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Collegium Humanisticum UMK
ul. Wł. Bojarskiego 1
87–100 Toruń

Dr hab. MIROSŁAW GÓRNY, profesor UAM, kierownik Zakładu Systemów Informacyjnych w Instytucie Językoznawstwa UAM. Wybrane publikacje: *From the Old-Fashioned Library to the Public Library: Changes in the Cultural Functions of Polish Academic Libraries*. [W:] W. Graves III et al., *Advances in Library Administration and Organization*. Emerald. Bingley 2009, 27, 109–122; M. Górny, P. Wierzchoń, *Polish Digital Libraries as a Philologists' Tools*. Poznań, 2010; M. Górny, J. Mazurek, *Key Users of Polish Digital Libraries*. *The Electronic Library* 2012, 4, 543–556.

Udział w przygotowaniu publikacji: 25%

Kontakt z autorem:

mgorny@amu.edu.pl

Instytut Językoznawstwa
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Collegium Novum
al. Niepodległości 4
61–874 Poznań

Dr hab. MAŁGORZATA KISIŁOWSKA, adiunkt w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, zajmuje się zagadnieniami kulturowej funkcji bibliotek i informacji, a także problematyką zdrowotnych kompetencji informacyjnych. Wybrane publikacje: M. Kisilowska, J. Jasiewicz, *Informacja zdrowotna. Oczekiwania i kompetencje polskich użytkowników. Raport z badań eksploracyjnych*. Warszawa 2013; M. Kisilowska, *Kultura informacji – definicja, możliwe interpretacje, potencjał badawczy*. [W:] B. Sosińska-Kalata, E. Chuchro, M. Luterek, red., *Nauka o informacji w okresie zmian*. Warszawa 2013, 185–205.

Udział w przygotowaniu publikacji: 25%

Kontakt z autorką:

emka@uw.edu.pl
Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych
Uniwersytet Warszawski
ul. Nowy Świat 69
00-927 Warszawa

Dr hab. ZBIGNIEW OSIŃSKI – profesor UMCS, kierownik Zakładu Informatologii w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS w Lublinie; specjalności: informatologia, historia najnowsza Polski, metodyka i jakość kształcenia. Najnowsze publikacje: *The Polish historian and information revolution – dilemmas and challenges*. [W:] M. Juda, A. Has-Tokarz, R. Malesa, ed., *Around the Book, the Library and Information*. Lublin 2014, 269–282; *Europejskie czasopisma historyczne w bazach Scopus i Web of Science w kontekście oceny dorobku naukowego historyków w Polsce, Zagadnienia Informacji Naukowej – Studia Informacyjne*, 2014, 2, 47–91; *Tools of historian’s work in a digital world*, [W:] A. Sobczak, M. Cichocka, P. Frąckowiak, ed., *History 2.0*. Lublin 2014, 31–46.
Udział w przygotowaniu publikacji: 25%

Kontakt z autorem:

zbignew.osinski@gmail.com
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
pl. Marii Curie-Skłodowskiej 4
20-031 Lublin

Open access w środkowoeuropejskiej historiografii³ – perspektywa informatologiczna

Zbigniew Osiński⁴

*Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*

Język tekstu: polski / **Abstrakt:** polski, angielski
Language of the article: Polish / **Abstract:** Polish, English

Otrzymany: 30 czerwca 2015. Poprawiony: 10 listopada 2015. Zaakceptowany: 10 grudnia 2015.

Abstrakt

Cel/teza: Celem badań było ustalenie aktualnego stanu otwartego dostępu do wyników badań naukowych publikowanych w czasopismach z zakresu historiografii środkowoeuropejskiej.

Koncepcja/metody badań: Metoda badań polegała na przeszukiwaniu bibliograficznych baz danych i wykorzystywaniu wyszukiwarek internetowych oraz na poszukiwaniu i analizowaniu informacji o czasopismach naukowych akceptujących tematy historyczne, a także zapewniających w Internecie otwarty dostęp do artykułów z co najmniej jednego pełnego rocznika.

Wyniki i wnioski: Badania wykazały, że dostępnych środkowoeuropejskim historykom bibliograficznych baz danych nie można uznać za kompletne i wiarygodne źródła informacji o czasopismach naukowych udostępniających artykuły w Internecie na zasadach OA, gdyż zawierają istotne luki i nieścisłości. Powszechnie wykorzystywane wyszukiwarki Google i Google Scholar nie są zaś niezawodnymi dostawcami danych na temat obecności w sieci pełnych tekstów artykułów z zakresu historii, co spowodowane jest błędami popełnianymi przez redakcje czasopism. W rozwoju inicjatyw polegających na publikowaniu bądź to cyfrowych wersji periodyków tradycyjnych, bądź też czasopism tylko cyfrowych w Europie Środkowej zdecydowanie przoduje historiografia polska. Jednakże wartość części z tych inicjatyw jest obniżona przez błędy techniczne i brak dbałości o indeksowanie w bazach bibliograficznych. Dotychczas dostępność prac historyków w sieci nie przekłada się na rozwój naukowej debaty, a nawet na wzrost cytowalności. Obok problemów z indeksowaniem przez bazy bibliograficzne oraz wyszukiwarki Google i Google Scholar, jednym z powodów może być fakt, iż prawie połowa z badanych czasopism preferuje tematykę regionalną – ogólną lub specjalistyczną, co znacznie ogranicza krąg potencjalnie zainteresowanych. Co ciekawe, w przypadku niejednego z badanych periodyków nawet publikowanie po angielsku nie przyczynia się do wzrostu cytowań.

Oryginalność/wartość poznawcza: Artykuł prezentuje mało znane polskim historykom, niebadane nawet przez metodologów historii, ale współcześnie istotne aspekty komunikacji naukowej tej grupy badaczy.

Słowa kluczowe

Otwarty dostęp. Historiografia. Bibliograficzne bazy danych. Wyszukiwarki internetowe.

³ Pod pojęciem „historiografia” autor rozumie nie tylko piśmiennictwo historyczne, lecz także całość prac historyka wraz z jej rezultatem, czyli tekstem naukowym. W badaniach uwzględniono tylko tę część publikacji z zakresu historii dostępnych na zasadach Open Access, które opublikowane zostały w czasopismach naukowych stosujących tzw. złotą drogę OA, nawet jeżeli związane jest to z pewnym okresem karencji w porównaniu do publikacji płatnej. Pominięta została tzw. zielona droga OA, czyli samodzielne umieszczanie prac w sieci przez ich autorów. Skala i różnorodność działań zaliczanych do „zielonej drogi” powodują, że problem ten wymaga oddzielnych badań i oddzielnej publikacji. Tak więc niniejszy artykuł dotyczy stanu rozwoju środkowoeuropejskich czasopism historycznych stosujących zasady Open Access.

⁴ **Kontakt z autorem:** zbigniew.osinski@gmail.com

Abstrakt w języku angielskim / Abstract in English

Open Access in the Central European Historiography – an Information Science Perspective

Abstract

Purpose/thesis: The aim of this paper is to determine the current status of development of open access journals devoted to Central European historiography.

Approach/methods: The methodological approach taken in this study is based on searching online bibliographic databases and web search engines for information about open access journals devoted to Central European historiography. The study examines the scientific journals providing online open access to papers from at least one whole year.

Results and conclusions: Studies have shown that examined online bibliographic databases related to Central European historiography cannot be considered as complete and reliable sources of information, as they contain gaps and inaccuracies. Also Google Web Search Engine and Google Scholar do not offer complete data about full text papers on Central European historiography. The reason may be inappropriate process of publishing these papers on the Web. Studies have shown that in terms of open access initiatives related to Central European historiography the Polish online journals are playing the leading role. However in some projects this value is depreciated due to technical errors related to online publishing and not registering these journals in domain-related bibliographic databases. The access to full text papers related to Central European historiography does not result in intensive online debate or increasing number of citations. Apart from technical editing inaccuracies, the reason may be in fact that almost half of the journals in question focus on the issues of local history, which significantly reduces the potential audience. Interestingly, in many cases even publishing papers in English does not increase a number of citations.

Originality/Cognitive value: The article presents little-known to Polish historians (not even studied by the methodologists of history) but important aspects of scientific communication characteristic for this group of researchers.

Keywords

Open Access. Historiography. Bibliographic databases. Web search engines.

*Dr hab. ZBIGNIEW OSIŃSKI – profesor UMCS, kierownik Zakładu Informatologii w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS w Lublinie; specjalności: informatologia, historia najnowsza Polski, metodyka i jakość kształcenia. Najnowsze publikacje: *The Polish historian and information revolution – dilemmas and challenges*. [W:] M. Juda, A. Has-Tokarz, R. Malesa, ed., *Around the Book, the Library and Information*. Lublin 2014, 269–282; *Europejskie czasopisma historyczne w bazach Scopus i Web of Science w kontekście oceny dorobku naukowego historyków w Polsce, Zagadnienia Informacji Naukowej – Studia Informacyjne*, 2014, 2, 47–91; *Tools of historian's work in a digital world*, [W:] A. Sobczak, M. Cichocka, P. Frąckowiak, ed., *History 2.0*. Lublin 2014, 31–46.*

Kontakt z autorem:

zbigniew.osinski@gmail.com

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

pl. Marii Curie-Skłodowskiej 4

20-031 Lublin

Problem stabilności zachowań naukowców w zakresie cytowań w kontekście metodologii badań starzenia się publikacji naukowych i możliwość jego ujęcia ilościowego

Łukasz Opaliński⁵

Oddział Informacji Naukowej Biblioteki Politechniki Rzeszowskiej

Marcin Jaromin

Zakład Informatyki Chemicznej Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej

Jolanta Wikiera

*Pracownia Zbiorów Specjalnych i Punkt Informacji Normalizacyjnej
Biblioteki Politechniki Rzeszowskiej*

Język tekstu: polski/ **Abstrakt:** polski, angielski
Language of the article: Polish / **Abstract:** Polish, English

Otrzymany: 19 sierpnia 2015. Zrecenzowany: 1 grudnia 2015. Zaakceptowany: 30 grudnia 2015.

Abstrakt

Cel/teza: Celem przedstawionych badań jest empiryczne przetestowanie hipotezy o istnieniu cechy stabilności zachowań naukowców w zakresie cytowań, rozumianej jako ich względna niezmiennosc w długich okresach czasu.

Koncepcja/metody badań: W artykule podjęto próbę uzasadnienia i empirycznego ugruntowania synchronicznej metodologii badań starzenia się publikacji naukowych, w oparciu o analizę porównawczą zachowań w zakresie cytowań wykazywanych przez naukowców pracujących w obszarze inżynierii elektronicznej. W drodze analizy statystycznej zbadano rozkład prawdopodobieństwa wieku źródeł cytowanych w czterech reprezentatywnych dla dziedziny inżynierii elektronicznej periodykach naukowych i zestawiono uzyskane wyniki z rezultatami badania, które w odniesieniu do tych samych czasopism, przedstawił Emilio Matricciani w 1991 r.

Wyniki i wnioski: Potwierdzono zgodność typów rozkładów prawdopodobieństwa, którym podlegają daty wydania cytowanych materiałów źródłowych (i tym samym charakter procesu starzenia się piśmiennictwa w wybranym obszarze nauki), co zaświadcza wstępnie o względnej stabilności zachowań w zakresie cytowań uczonych publikujących na łamach zagranicznych periodyków dziedzinowych, obejmujących swoim zakresem tematycznym inżynierię elektroniczną.

Oryginalność/wartość poznawcza: W dotychczasowej literaturze przedmiotu publikowano jedynie prace, które poruszały podstawowy problem postawiony w niniejszym artykule tylko jako zagadnienie poboczne, usytuowane na marginesie głównego toku rozważań. Oryginalność zaproponowanego ujęcia omawianej tematyki zasadza się na wyraźnym wyartykułowaniu problemu, wykorzystaniu metody modelowania statystycznego do jego rozwiązania oraz wskazaniu płynących zń implikacji, ważnych dla poznawczego uzasadnienia synchronicznej metodologii badań starzenia się literatury naukowej.

Słowa kluczowe

Bibliometria. Czasopisma naukowe. Zachowania w zakresie cytowania. Stabilność zachowania w zakresie cytowania. Starzenie się piśmiennictwa naukowego. Metody statystyczne w informatologii.

⁵ **Kontakt z autorami:** lopa@prz.edu.pl

Abstrakt w języku angielskim / Abstract in English

The problem of stability of researchers' citation behaviour and the possibility of qualitative approach in the context of the methodology of ageing studies of scientific literature

Abstract

Purpose/thesis: The aim of the paper is to provide an empirical test of the hypothesis on the presence of the stability feature in researchers' citation behaviour. The stability feature can be defined as a relative constancy of behaviour during long periods of time.

Approach/methods: The authors made an attempt to validate and support a synchronous approach to the studies on scientific literature ageing. The analysis was done on the basis of a comparative study of citation behaviour of a selected group of researchers who publish in the field of electronic engineering. The authors used statistically oriented analysis to investigate the probability distribution of the age of sources cited in four scientific journals representative for the whole field. The results were compared to those from the previous study of the same journals, presented by Emilio Matricciani in 1991.

Results and conclusions: The performed statistical analysis proved that the observed probability distributions of the age of papers cited in the selected foreign journals published at two different moments in time were almost identical. It means that the same conclusion can be drawn as regards the rate of the ageing process. This outcome tentatively confirms the existence of a hypothesized feature of the citation behaviour of the researchers who publish in the field of electronic engineering.

Originality/value: The earlier literature of the field involves several papers related to the issue discussed in this paper, however only to a marginal extent. The authors who previously pointed at the need for justifying a synchronous methodology, treated this issue only as a subplot. The originality of the approach presented in this article is that (i) the problem has been clearly stated now, (ii) a statistical methodology to solve the problem has been suggested and (iii) implications crucial for the cognitive grounds of the synchronous method in the domain of scientific literature ageing analyses have been identified.

Keywords

Bibliometrics. Scientific journals. Citation behaviour. Stability of citation behaviour. Scientific literature ageing. Statistical methods in information science.

Mgr ŁUKASZ OPALIŃSKI uzyskał tytuł magistra w zakresie nauki o języku i komunikacji (jako specjalności wyodrębnionej z kierunku filozofia) na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w 2005 r. Ukończył studium podyplomowe „Technologie informacyjne i bibliotekoznawstwo” w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie w 2009 r. oraz studium podyplomowe „Bibliotekarz dziedziny” w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w 2012 r. Pracuje w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Politechniki Rzeszowskiej na stanowisku bibliotekarza. Najważniejsze publikacje: Wybrane aspekty metodologii badań cyklu życiowego publikacji naukowych, *Przegląd Biblioteczny* 2013, 81(2), 152–171; ‘Annual aging factor’ jako narzędzie analiz starzenia się piśmiennictwa, *Przegląd Biblioteczny* 2013, 81(4), 466–484.

Kontakt z autorem:

lopa@prz.edu.pl

Biblioteka Politechniki Rzeszowskiej

al. Powstańców Warszawy 12

35–959 Rzeszów

Mgr MARCIN JAROMIN pracuje na stanowisku asystenta w Zakładzie Informatyki Chemicznej Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej. Tytuł magistra inżyniera uzyskał w 2004 r. na Wydziale Chemicznym Politechniki Rzeszowskiej oraz w 2005 r. na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki Politechniki Rzeszowskiej. Specjalizuje się w dziedzinie bioinformatyki i statystyki matematycznej. Najważniejsze publikacje: Computer Aided Material Selection in Design Process. *Annals of Computer Science and Information Systems*, 2013, 1, 3–7; (współaut. B. Dębska) Komputerowo wspomagany dobór materiałów inżynierskich w procesie projektowania. W: B. Dębska, G. Fic (red.)

Systemy Informacyjne w Chemii. Tom 3. Rzeszów: Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, 2006, 37–46; (współaut. B. Dębska, P. Peszko) Nowe metody kształcenia studentów na kierunku Technologia Chemiczna. Przemysł Chemiczny, 2006, 8–9, 1171–1174.

Kontakt z autorem:

mjaromin@prz.edu.pl

Zakład Informatyki Chemicznej

Wydział Chemiczny

Politechnika Rzeszowska im. I. Łukasiewicza

al. Powstańców Warszawy 6

35–959 Rzeszów

Mgr JOLANTA WIKIERA *pracuje na stanowisku bibliotekarza w Pracowni Zbiorów Specjalnych i Punkcie Informacji Normalizacyjnej Biblioteki Politechniki Rzeszowskiej. Tytuł magistra bibliotekoznawstwa uzyskała w 2004 r. na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.*

Kontakt z autorką:

jw@prz.edu.pl

Biblioteka Politechniki Rzeszowskiej

al. Powstańców Warszawy 12

35–959 Rzeszów

Transactional Reading Theory in Information Organization

Marek Nahotko⁶

*Institute of Information and Library Science
Jagiellonian University*

Język tekstu: angielski / ***Abstrakt:*** angielski, polski
Language of the article: English / ***Abstract:*** English, Polish

Received: 3 November 2015. Revised: 14 December 2015. Accepted: 20 December 2015.

Abstract

Purpose/thesis: The article is intended to present some opportunities to apply the text genres theory, transaction theory and cognitive schemata theory in the information organization. The text genre should be understood here as a mental schema developed and distributed as a result of repeatable transactions with the text. The bibliographic (catalog) record can be treated as a text of a specified genre, which enables the scientists to research the social transactions both between the text and the author (information organizer, librarian) and the text and the recipient (information system user, library). All research presented in the article may be helpful to describe changes in transactions related to the changes in information technologies.

Methods: The article contains the description of changes to the transactions of information organization resulting from the application of new information technologies, that is the transformation of bibliographic record text into cybertext and their genres into cybergenres.

Results and conclusions: Any changes to the technologies used in the information organization lead to the development and enhancement of the user's transactions with the text of the record in order to increase the search capabilities and simplify the methods of transaction implementation.

Originality/Cognitive value: The approaches presented in the article are based on the theories of: cognitive schemata (constructivism), text genres (Miller and Andersen) and transactions (Dewey, Rosenblatt), applied in the analysis of bibliographic (catalog) records, treated as texts built in a specified convention arising from the repeatable transactions between information organizers and users. This point of view helps place those texts in an appropriate place among texts present in the scientific discourse.

Keywords

Information organization. Theory of text genres. Transactional theory of reading.

⁶ **Contact to the Author:** marek.nahotko@uj.edu.pl

Abstrakt w języku polskim / Abstract in Polish

Transakcyjna teoria czytania w organizacji informacji

Abstrakt:

Cel/teza: Celem artykułu jest przedstawienie niektórych możliwości zastosowania teorii gatunków tekstu, teorii transakcji oraz teorii schematów poznawczych w organizacji informacji. Gatunek tekstu traktować należy jako schemat mentalny powstający i rozpowszechniany w wyniku powtarzalnych transakcji z tekstem. Opis (rekord) bibliograficzny/katalogowy traktować można jak tekst określonego gatunku, co pozwala na badanie jego społecznych transakcji zarówno pomiędzy tekstem i autorem (organizatorem informacji, bibliotekarzem), jak również pomiędzy tekstem i odbiorcą (użytkownikiem systemu informacyjnego, biblioteki). Badania te mogą być przydatne m.in. dla opisu zmian transakcji związanych ze zmianami technologii informacyjnych.

Metody badań: W artykule przedstawiono zmiany w transakcjach organizacji informacji wynikających ze stosowania nowych technologii informacyjnych, a więc zamiany tekstów opisów bibliograficznych/katalogowych w cybertekst, a ich gatunków w cybergatunki. W artykule opis tych zmian przeprowadzono na podstawie głównie transakcji wyszukiwania według dwóch elementów tekstów opisów: nazw autorów i tytułów dzieł w różnych środowiskach technologicznych.

Wyniki i wnioski: Zmiany w technologiach stosowanych w organizacji informacji prowadzą do rozwoju i wzbogacania transakcji użytkownika z tekstem opisu w celu zwiększenia możliwości wyszukiwawczych i uproszczenia sposobów realizacji transakcji.

Oryginalność/wartość poznawcza: Podstawą przedstawionych koncepcji są teorie schematów poznawczych (konstruktywizm), gatunków tekstów (Miller oraz Andersen) oraz transakcji (Dewey, Rosenblatt) zastosowane do analizy opisów bibliograficznych (katalogowych), traktowanych jako teksty tworzone w określonej konwencji, powstającej jako efekt powtarzalnych transakcji między organizatorem informacji i jej użytkownikiem. Taki punkt widzenia pozwala na właściwe umiejscowienie tych tekstów wśród tekstów funkcjonujących w dyskursie naukowym.

Słowa kluczowe

Organizacja informacji. Teoria gatunków tekstu. Transakcyjna teoria czytania.

*Dr hab. MAREK NAHOTKO is Associate Professor at the Institute of Information and Library Science at Jagiellonian University, specializing in the issues of metadata for electronic documents and the use of the Internet in scientific communication and information services. He published books: *Komunikacja naukowa w środowisku cyfrowym [Scientific communication in digital environment] (Warsaw, 2010), Naukowe czasopisma elektroniczne [Electronic research journals] (Warsaw, 2007), Opis dokumentów elektronicznych. Teoretyczny model i możliwości jego aplikacji [Description of electronic documents. The theoretical model and the possibilities of its application] (Cracow, 2006), Metadane : sposób na uporządkowanie Internetu [Metadata: how to organize the Internet] (Cracow, 2004) and numerous articles, among others in journals Przegląd Biblioteczny [Library Review], Zagadnienia Informacji Naukowej [Issues in Information Science] and Biuletyn EBIB [EBIB Bulletin].**

Contact to the Author:

marek.nahotko@uj.edu.pl
Institute of Information and Library Science
ul. prof. Stanisława Łojasiewicza 4
30–348 Kraków, Poland

Digital Libraries and Copyright in Poland

Teresa Świąćkowska⁷

Institute of Information and Book Studies, University of Warsaw

Język tekstu: angielski / ***Abstrakt:*** angielski, polski
Language of the article: English / ***Abstract:*** English, Polish

Received: 6 November 2015. Revised: 24 December 2015. Accepted: 27 December 2015.

Abstract

Purpose/thesis: The article presents results of preliminary research on copyright issues in Polish digital libraries. The aim of the research was to identify main copyright questions and issues faced by digital librarians in Poland.

Approach/methods: The research is based on interviews with Polish digital librarians and the analysis of documents concerning copyright and digital libraries in Poland.

Results and conclusions: The restrictive approach to copyright limits the field of activity of digital libraries.

Originality/Value: The article shows that Polish librarians are challenged by locally specific problems resulting from Polish approach to exceptions from and limitations to copyright and unclear rights, particularly as regards the symbolic production of the People's Republic of Poland.

Keywords

Digital libraries. Copyright. Orphaned works. Poland.

⁷ **Contact to the Author:** t.swieckowska@uw.edu.pl

Abstrakt w języku polskim / Abstract in Polish

Biblioteki cyfrowe a prawo autorskie w Polsce

Abstrakt

Cel/teza: W artykule przedstawiono wyniki wstępnych badań na temat praw autorskich w polskich bibliotekach cyfrowych. Celem badania było ustalenie najważniejszych kwestii dotyczących praw autorskich oraz problemów, z jakimi borykają się bibliotekarze cyfrowi w Polsce.

Koncepcja/metody badań: Badanie jest oparte o wywiady z polskimi bibliotekarzami cyfrowymi oraz analizę dokumentów dotyczących prawa autorskiego oraz bibliotek cyfrowych w Polsce.

Wyniki i wnioski: Restrykcyjne podejście do praw autorskich ogranicza pole działania bibliotek cyfrowych.

Oryginalność/wartość: Artykuł pokazuje, że bibliotekarze polscy stają przed wyzwaniami wynikającymi z lokalnej specyfiki problemów powodowanych polskim podejściem do wyjątków i ograniczeń prawa autorskiego oraz niejasnych przepisów, szczególnie względem symbolicznej produkcji Polskiej Republiki Ludowej.

Słowa kluczowe

Biblioteki cyfrowe. Prawo autorskie. Dzieła osierocone. Polska.

Dr TERESA ŚWIĘCKOWSKA is an Assistant Professor at the Institute of Information and Book Studies, University of Warsaw. She teaches courses on information ethics, information economy and copyright. Her current research includes the history of copyright, and the historical development of the idea of authorship and intellectual property. She has published articles on copyright issues, open access and social implications of digital technologies. She is also an author of the book "Public relations and democracy"

Contact to the Author:

t.swieckowska@uw.edu.pl

Institute of Information and Book Studies

University of Warsaw

Nowy Świat 69

00-927 Warsaw, Poland

Techniki elektronicznej identyfikacji użytkowników i ich rola we współczesnej komunikacji z instytucjami systemu administracyjnego

Justyna Adamus-Kowalska⁸
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach

Język tekstu: polski / Abstrakt: polski, angielski
Language of the article: Polish / Abstract: Polish, English

Otrzymany: 1 grudnia 2014. Poprawiony: 22 stycznia 2016. Zatwierdzony: 25 stycznia 2016.

Abstrakt

Cel/teza: Celem artykułu jest przybliżenie problematyki identyfikacji elektronicznej, mającej miejsce podczas komunikacji z systemami instytucji administracyjnych. Omówione zostały najnowocześniejsze i zapewniające wysoki poziom bezpieczeństwa metody weryfikacji praw dostępu do zasobów elektronicznych, takie jak: podpis elektroniczny kwalifikowany, profil zaufany oraz planowany do wprowadzenia podpis osobisty i metody biometryczne.

Koncepcja/metody badań: Artykuł opracowano na podstawie analizy literatury i przepisów prawnych, raportów Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji na temat wpływu informatyzacji na działanie urzędów w Polsce oraz własnych analiz korespondencji wpływającej i wychodzącej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego w Katowicach. Przebadano także oferowane użytkownikom możliwości na platformie ePUAP.

Wyniki i wnioski: Wskazano techniki uwierzytelniania stosowane przez podmioty publiczne w komunikacji elektronicznej na platformie ePUAP, tj. wykorzystanie loginu i hasła, zastosowanie podpisu elektronicznego, zastosowanie profilu zaufanego. Na podstawie analizy przepisów prawnych omówiono planowany do wprowadzenia podpis osobisty. W świetle literatury przedmiotu wykazano, że coraz popularniejsze i najbardziej bezpieczne w świecie wirtualnym są metody biometryczne. Wykorzystanie elektronicznego uwierzytelniania jest konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa w systemach informacyjnych administracji publicznej, z tego względu, że dokument uwierzytelniony ma znaczenie prawne. Badania przeprowadzone przez autorkę w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego w Katowicach pokazały, że w I kwartale 2014 roku wykorzystanie narzędzi elektronicznego uwierzytelniania w administracji publicznej w Polsce dotyczy średnio 6.16% dokumentacji wysyłanej z Urzędu oraz 5.31% dokumentacji otrzymywanej przez Urząd. W wyniku przeprowadzonych badań zaobserwowano liczne bariery jakie napotykać użytkownicy w tych systemach: brak wiedzy na temat możliwości systemu, brak kompleksowości, brak formularzy elektronicznych, brak wewnętrznych zmian w urzędach.

Oryginalność/wartość poznawcza: W polskim piśmiennictwie nie podejmowano dotychczas oceny narzędzi stosowanych w celu identyfikacji użytkowników w systemach administracji publicznej oraz przebiegu procesu uwierzytelniania dokumentów elektronicznych.

Słowa kluczowe

Administracja publiczna. Identyfikacja elektroniczna. System informacyjny. Uwierzytelnianie.

⁸ Kontakt z autorką: justyna.adamus@us.edu.pl

Abstrakt w języku angielskim / Abstract in English

Electronic Users Identification Technologies and Their Role in Contemporary Communication with Administrative Institutions

Abstract

Purpose/thesis: The aim of the article is to introduce the issue of electronic identification that takes place during the communication with the systems of administrative institutions. The author discusses the most modern solutions ensuring high level of security and allowing for the verification of access rights to electronic resources, such as certified electronic signatures, trusted profiles and personal signature and biometric methods (planned to be introduced).

Approach/methods: The study was conducted on the basis of the analysis of literature, provisions, the reports of the Ministry of Administration and Digitization on the impact of computerization on Polish administrative institutions and author's own analysis of the arriving and outgoing correspondence in the Province Marshal's Office of Silesia in Katowice. The research also involved the options offered to users via ePUAP tool.

Results and conclusions: The research identified authentication technologies employed in electronic communication by public entities using ePUAP tool, that is, the use of login and password as well as the application of electronic signature or trusted profile. The analysis of legal provisions helped discuss a personal signature (awaiting the official introduction). The analysis of the literature shows that biometric methods are getting more and more popular while at the same time being the most secure ones in the virtual world. The use of electronic authentication is necessary to ensure the security of information systems in public administration, on the grounds that the authenticated document is of legal significance. Studies conducted by the author in the Province Marshal's Office of Silesia in Katowice have shown that, in the first quarter of 2014, the use of electronic authentication tools in public administration concerns on average 6.16% documentation sent from the Office and 5.31% of that received by the Office. The results of the research show that there are numerous barriers faced by the users of these systems, including lack of knowledge about the capabilities of the system, lack of comprehensiveness, electronic forms and internal changes in government offices.

Originality/value: The communication with public entities in Poland is governed by numerous laws, which have been shown in the text. The construction of information systems of public administration results from the policy of whole country computerization. There has not been any analysis made so far which tools have been adopted to identify users in these systems, and how the process of authentication of electronic documents is implemented.

Keywords

Public administration. Electronic identification. Information system. Authentication.

Dr JUSTYNA ADAMUS-KOWALSKA – jest adiunktem w Zakładzie Zarządzania Informacją w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej na Uniwersytecie Śląskim. Specjalizuje się w problematyce zarządzania informacją. Najważniejsze publikacje: System informacji archiwalnej w Polsce: historia, infrastruktura, standardy i metody (Katowice 2011).

Kontakt z autorką:

justyna.adamus@us.edu.pl

Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej

Wydział Filologiczny

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Pl. Sejmu Śląskiego 1

40-032 Katowice